

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

№ 88 (23017)

2024-рэ илъэс

МЭФЭКУ

ЖЪОНЫГЪУАКІЭМ и 23-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъэхэр

МаКЪ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Ушэтынхэр
рагъажьэх

А. Лаугеншегер

Адыгеимрэ
зеклохэмрэ

Гъэмэфэ зекло лъэ-
хъаныр Адыгеим
щаублагъ. Хабзэ
зэрэхуыгъэу, жъоны-
гъоклэ мэфэ зыгъэ-
псэфыгъохэм къа-
щегъэжыгъэу бжы-
хъэм нэс ар клошт.

Аужырэ илъэсхэм якъэ-
гъэлъэгъонхэмклэ, респуб-
ликэм кыххэрэм ипчъагъэ
хэхъо зэпыт. Гъэрэкло нэб-
гырэ 512-мэ тишъолъыр зэ-
рагъэлъэгъу. Ыпэрэ илъэ-
сым егъэпшагъэмэ, ар про-
центитлум ехъуклэ нахыб.
Мыгъи а пчъагъэм хэмы-
хъоштмэ кыщымыклэнэу
мэгугъэх.

**Республикэм кыххэрэ
зеклохэм сыда анахъу
кыхахырэр?**

АР-м зеклонымклэ ыкли
зыгъэпсэфыплэ чыплэхэм-
клэ и Комитет ышлыгъэ
уплъэкълунхэм кызырагъэ-
лъэгъуагъэмклэ, экологи-
скэ зеклоным пэрытныгъэр

(Икълух я 2-рэ нэклуб. ит).

**2023 — 2024-рэ илъэс
еджэгъум зэфэхьысыжь
фэхуыцт зыкІ къэра-
лыгъо ушэтынхэм
яхътэ шхъалэ непэ
рагъажьэ.**

Я 11-рэ классыр къэзыухырэ
нэбгырэ 1766-мэ, гурыт сэнэ-
хъат зэзыгъэгъотыгъэ студент
16-мэ, блэклыгъэ илъэсхэм
къэзыухыгъэхэу, апшэрэ еджа-
плэм члахъэ зышлоигъо нэ-
бгыри 102-мэ предмет зэфэ-
шхъафхэр атынхэу кыхахыгъ,
ащ нэмыклэу аттестатор къара-
тыжыным пэе шлокІ зимылэ
ушэтынхэр зыфэмытыгъэгъэ
нэбгыри 3-мэ заушэтышт. Джащ
фэдэу я 10-рэ классыр къэзы-
ухырэ нэбгыри 5-мэ пэшоры-
гъэшъу урысыбзэм ипрогра-
мэ аухыгъэу мы предметымклэ
ушэтынхэр атышт, къэкlorэ
илъэсым ащклэ заушэтыжы-
цтэп.

Хабзэ зэрэхуыгъэу, гурыт
еджаплэр къэзыухыхэрэм шлокІ
имылэу урысыбзэмрэ хыса-

пымрэкІэ зэраторэм нэмыклэу
ныбжыкІэхэм ежъ яшлоигъоны-
гъэкІэ ушэтынхэр аублагъэх. Ахэм
ІэкІыб къэралыгъуабзэхэмклэ
заушэтыгъ. Нэужым жъоны-
гъуакІэм и 23-м ныдэльфыбзэр,
и 27-м — биологиер, информа-
тикер, обществознаниер, хими-
ер, и 30-м — географиер, та-
риххыр, физикэр, химиер, мэ-
къуогъум и 30-м — урысыбзэр,
и 6-м хысапыр, и 10-м — гео-
графиер, информатикэр, об-
ществознаниер, и 14-м биоло-
гиер, информатикэр, литера-
турэр, физикэр атыштых.

Я 9-рэ классыр къэзыухы-
хэрэм япчъагъэ зэхапшэу хэ-
хуагъ, ахэр мыгъэ нэбгырэ
6039-рэ мэху, ахэм анэмыклэу
блэклыгъэ илъэсхэм еджаплэхэм
къачІэкІыгъэ нэбгырэ 56-мэ
заушэтышт. Мыгъэ ушэтынхэр
зыщатышт чыплэхэм ахагъэ-
хуагъ, 33-м нагъэсыгъ. Ахэр
район анахъ инхэм клэу къащы-
зэуахыгъэх, шапхэхэм адиштэу
зэтырагъэпсыхыагъэх, Іэмэ-
псымэхэр ачІагъэуагъэх.

Я 9-рэ классыр къэзыухы-
хэрэм жъоныгъуакІэм и 21-м
ушэтынхэр аублагъэх. Ахэм
ІэкІыб къэралыгъуабзэхэмклэ
заушэтыгъ. Нэужым жъоны-
гъуакІэм и 23-м ныдэльфыбзэр,
и 27-м — биологиер, информа-
тикер, обществознаниер, хими-
ер, и 30-м — географиер, та-
риххыр, физикэр, химиер, мэ-
къуогъум и 30-м — урысыбзэр,
и 6-м хысапыр, и 10-м — гео-
графиер, информатикэр, об-
ществознаниер, и 14-м биоло-
гиер, информатикэр, литера-
турэр, физикэр атыштых.

Я 11-рэ классыр къэзыухы-
хэрэм жъоныгъуакІэм и 23-м
ушэтынхэр аублэшт. Апэу гео-
графиер, информатикэр, химиер,
химиемклэ заушэтышт. Жъоны-
гъуакІэм и 28-м — урысыбзэр,
и 31-м хысапыр лъэныкъуи-
тлумкІ, мэкъуогъум и 4-м об-
ществознаниер, и 7-м ыкли и 8-м инфор-
матикэмклэ, ІэкІыб къэралы-
гъуабзэхэмклэ (жэрылокІэ) ушэ-
тынхэр атыштых. Мы мафэ-
хэм емыклэплэушъуэгъэхэм мэфэ
тедзэхэр ялэщтых.

**ЗэхъокІыныгъэу
фэхуыгъэхэр**

2023 — 2024-рэ илъэс еджэ-
гъум кыщегъэжыгъэу ащ
ыпэкІэ еджаплэр къэзыухыгъэ-
хэм пэшорыгъэшъу ушэтынхэр
атыжын амал ялэжъэп. Ар
шэпхъакІэхэм ащыц хуыгъэ.
Джы тыгъо шхъалэм имэфэ
тедзэхэр ары ахэм зызаушэтын
алъэкІыштыр.

Мы илъэсым кыщегъэжы-
гъэу УФ-м и Президент иуна-
шъокІэ шлокІ зимылэ ушэтынхэм
анэмыклэу ежъ кыхахырэм
щыц джыри зэ атыжын амал
ялэшт. Шъолъыр гупчэм кызы-
рэщыталауагъэмклэ, ащ кыххэ-
кІыкІэ ушэтынхэр зыщатышт мафэ-
хэм зэхъокІыныгъэхэр афэху-
гъэх. Мы илъэсым тыгъо шхъа-
лэр мэкъуогъум и 11-м, ІэпэчІэ-
гъэнэ мафэхэр мэкъуогъум и
21-м зэфашІыжышты. Бэдзэ-
гъум и 4-м ыкли и 5-м кыхахы-
гъэ предметхэр зытыжыи зышло-
игъохэр еклэплэщтых. Къэлогъэн
фае, апэрэм кыщахыгъэ
баллым уасэ илэжыштыт, Іа-

тыкІыжыгъэм изэфэхьысыжъ
нахъ макІэми, ар атхышт.

Гукъау нахъ мышІэми, зипсау-
ныгъэкІэ илэгъухэм акІэмыхъэ-
рэ ныбжыкІэхэм япчъагъэ
илъэс къэс хэхъо. Ахэм яфи-
тыныгъэхэр къэухуымэгъэнхэм
пэе ищыкІагъэр зэкІэ ашІэ. Я
11-рэ классыр къэзыухыхэрэм
мы купым хэхъэрэ нэбгырэ 25-
рэ ахэт, шхъадж иуз елпыты-
гъэу адзеклоштых, шхъафэу
классым чІэсыштых. Мыгъэ
зэкІэ ушэтыплэ чыплэхэм къа-
клэплэщтых, гъэрэкло зы нэбгы-
рэ унэм щитыгъагъ.

Я 9-рэ классыр къэзыухы-
хэрэм сэкъатныгъэ зилэ нэбгы-
ри 171-рэ ахэт. Нэбгыритфымэ
унэм исхэу ушэтынхэр акІушт,
ащ фытегъэпсыхыгъэ чыплэхэр
зэрифэшъуашэу агъэхъазыры-
щтых.

Илъэс еджэгъум ушэтынхэм
ныбжыкІэхэр ыкли ахэм янэ-
ятэхэр афэхъазырынхэм фэшІ
лофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр
республикэм щызэхъагъэх.
Ахэм яшуагъэ къэкІонэу зэхэ-
щаклохэр мэгугъэх.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Социальнэ ІэпыІэгъум аналэ нахь тырагъэтышт

Адыгеим и Лышхъэу КъумпIыл Мурат республикэм ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Мырзэ Джанбэчрэ министрэм иапэрэ гуадзэу агъэнэфэгъэ Екатерина Леоновамрэ зэукIэгъу адыриIагъ.

Мыщ фэгъэхьыгъэ указым джыр-эблагъэ республикэм ипашэ клэтхэжыгъ. ЗэукIэгъум илэхъан Мырзэ Джанбэч Министертвэм зэшлуиын фэе гухэлъэу илэхэм, министрэ годзакIэр джы зыхэлэ-жъэштхэм япхыгъэу кылотагъ.

КъумпIыл Мурат Екатерина Леоновам фэлъауагъ IэнэтIакIэм гъэхъагъэхэр щышIынхэу ыкли Адыгеим ИофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу зыфэгъэзэгъэшт лъэны-кхэхэм республикэмкIэ мэхъанэ-шхо зэрIэр кыыхигъэщыгъ. Адыгеим и Лышхъэу кызыриIагъэмкIэ, Къэралыгъо фондэу «Хэгъэгум иухъумахIохэр» зыфилорэм ишъол-пыр къутамэ зэдэлэжъэныгъэу дырIэштIым илофыгъохэм анахъэу анаIэ атырагъэтын фэе. Нафэу зэрэщытIэмкIэ, мы къутамэр зы-пылпыр хэушхъафыкIыгъэ дзэ операцием хэлэжъэхэрэм ыкли ахэм яунагъохэм арысхэм Iэпы-

Iэгъу ятыгъэныр ары. Социальнэ IэпыIэгъум кыдылIытэрэ Иофтхъа-бзэхэр зэкIэ республикэм гъэцэкIа-гъэ зэрэщытхуэхэрэм ренэу лып-пIээнхэ фэе.

«Анахъэу тынаIэ зытетын фэер сабыибэ зэрыс унагъохэр, хэушхъа-фыкIыгъэ дзэ операцием ив-теранхэр, ахэм яунагъохэм арыс-хэр, ныхэмрэ клэлэцIыкIухэмрэ ары. Республикэ хабзэм икъулы-кхухэм а лъэныкъомкIэ пшъэдэ-кIыж ин ахы, арыш, игъом ыкли тэрэзэу а лъэныкъомкIэ пшъэ-рылхэр гъэцэкIэгъэнхэм мэхъа-нэшхо иIэу сэлпытэ. Урысыем и Президентэу Владимир Путиным мызэу, мытIоу кыыхигъэщыгъ шъол-пырхэм апашхъэ ит социальнэ пшъэрылхэр тэрэзэу ыкли игъом зэшIохыгъэнхэ зэрэфаер. Феде-ральнэ зэукIэм фэклорэ Джэпса-лэу кышIыгъэми, жьоныгъокIэ унэшъуакIэу кыдыгъэкIыгъэхэми ащ фэгъэхьыгъэу къащелю. А лъэ-

ныкхэхэм лъэшэу шъунаIэ атежъу-гъэтын зэрэфаер джыри зэ кыыхэ-сэгъэщы», — кыIуагъ КъумпIыл Мурат.

Министрэм иапэрэ годзакIэ цы-хэ кызырэфышIыгъэм пае рес-публикэм и Лышхъэу зэрэфэрэзэр кыIуагъ ыкли ыпашхъэ ит пшъэ-рылхэр гъэхъагъэ хэлъэу зэшIо-хыгъэ хъунхэмкIэ иопыти, ишIэ-ныгъэхэри кызыфигъэфедэнхэм зэрэфэхъазырыр кыыхигъэщыгъ.

Екатерина Леоновам экономикэмрэ правэмрэкIэ Институтыр, джащ фэдэу гъэлорышIэнымкIэ Къэралыгъо университетыр кыу-хыгъэх, компани инхэм Иоф ащи-шIагъ, ахэм анэмькIэу проект офисхэми пэщэныгъэ адызэрихъагъ. Аужырэу Иоф зыщишIагъэр Iахъэ-хэлъ обществэу «ГК Медси» зыфи-лорэм ипроектнэ гъэлорышIапI, ащ ипашэу цытыгъ.

АР-м и Лышхъэу ипресс-къулыкъу

Адыгеимрэ зекIохэмрэ

Анцокъо Ирин

(ИкIэух).

шъолпырым щыIыгъ. Мы лъэныкъом фэгъэзэгъэхэр Кавказ биосфернэ за-поведникым икордонхэу «Гъозэрыплъэрэ» «Лэгъо-накхэрэ». Ахэм илэхъым кыкIоцI Иоф ашIэ. «Лэгъо-накхэм» изекло рыкIуа-плэхэр джырэ уахътэм зэфэшIыгъэх. Ахэм якы-зэлухыжынын непэ бэхэр ежэх. Анахъэу зыкIэхъо-псыхэрэр кыушхъэм зэ-пырыкIэу хым екIурэ лъэсрыкIо гъогур ары.

«Кавказ чIыопс ухъу-мапIэм ичIыналъэхэр зекIохэм сыдыгъуи якласэх. Ахэм апхырыкIырэ лъа-гъохэр джыри зэфэшIы-гъэхэми, зэлухыгъэ Iахъым кышIахъуаныр, зэрагъэ-лъэгъуныр цIыфхэм агу рехы. Джащ фэдэу чIыопс саугъэтхэр якIуапI. ЦIы-фыбэ яуапIэ Рыфабгъо псыкIефэххэм, — кыIуагъ АР-м зеклонымрэ

щтхэр АдыгеимкIэ лъэ-ныкхъуакIэх, агу гугъэлIэ-шIухэр яппхынхэу щыт. Адыгэ къуаер тишъолпыр инэпэепл, ыцIэ чыжъэу ыгъэлугъ. Былымхэр зы-лыгъхэу, ар изыхырэ уна-гъохэр къуаджэхэм адэ-сых. Ахэм зеклохэм апае мастер-классхэр зэхащэх ыкли агу рыхъыхэу бэхэр яуапIэх, — кыыхигъэщыгъ Джарымэ Бэлэ.

Хъугъэ-шIэгъэ зеклоныр тишъолпыр къэклорэ зекло пчъагъэхэм ахэзыгъахъо-рэмэ ащыщ. Мэфэпчым хэт мэфэклхэу, лъэпкъ нэшанэ зилэхэр бэмэ шIу альэгъугъэх. Ахэр: хъа-лыжъом, къэбым, адыгэ къужым ямафэхэр. Аужы-рэ илэхъэхэмкIэ анахъ хъугъэ-шIэгъэ ин хъурэр Адыгэ къуае имэфэклI. Лъэпкъ нэшанэ зилэ зекло зыгъэпсэфыпIэ инэу Джэ-гокло гъэхъунэм щашIырэм мыгъэ ар апэрэу цагъэ-мэфэклIынэу рахъухъэ.

«Кавказ чIыопс ухъуамапIэм ичIыналъэхэр зекIохэм сыдыгъуи якласэх. Ахэм апхыры-кIырэ лъагъохэр джыри зэфэшIыгъэхэми, зэлухыгъэ Iахъым кышIахъуаныр, зэрагъэ-лъэгъуныр цIыфхэм агу рехы».

зыгъэпсэфыпIэ чIыплэ-хэмрэкIэ и Комитет ипашэ игуадзэу Джа-рымэ Бэлэ.

Рафтингыр, Мышъэкъо экстрим-зыгъэпсэфыпIэр, псы фабэхэр, онэгурыс къэкIухъаныр — мыхэри цIыфыбэ кIопIэ зыгъэпсэ-фыкIэх. Ахэм гъэмафэм имызакъоу кIымафэми Иоф зэрэшIэрэм емылпытыгъэу сыдыгъуи ащыжъот. Джащ фэдэу зеклоным илэхъы-кхъуакIэхэми Адыгеим зы-щаушъомбгъу.

«Къоджэ, гастрономи-ческэ зеклоныр зыфэпIо-

Зеклохэм зыцагъэпсэ-фынымкIэ якласэ хъугъэ-хэм ащыщ республикэм икъэлэ шхъалэ. Мыгъи ар игуапэу апэгъокIышт. Мэз-дахэр, Шхъэгощэ псы-лушъо зыгъэпсэфыпIэр, гупчэ мэщытыр, музейхэр, Еутых Асе иордэунэ хъа-кIэхэм агу рехъых ыкли зеклозещэхэм Иоф зэра-шIэшт лъагъохэр рахъу-хъэхэ зыхъукIэ ахэр шIокI имылэу ахагъэуцох. Джащ фэдэу Мыекъуапэ итарихъ нэлъасэ уфэзышIырэ экс-курсиехэр зэхащэх.

АНЦОКЪО Ирин.

Ягупсэхэм аратыжъыгъэх

Егор Сергеев

ХэушхъафыкIыгъэ дзэ операцием зидзэ пшъэрылхэр цыз-гъэцакIэзэ хэкIодэ-гъэ дзэкIолIхэм къа-фагъэшъошэгъэ къэралыгъо тын лъапIэхэр яIахъыл гупсэхэм Мыекъопэ къэлэ администра-цием тыгъуасэ ща-ратыжъыгъэх.

Иофтхъабзэм хэлэжъа-гъэх Мыекъуапэ имэрэу Геннадий Митрофановыр, ащ игуадзэу, ветеранхэм я къэлэ Совет итхъаматэу Юрий Томчак, Мыекъуапэ идзэ комиссарэу Алексей Санташовыр, зыпсэ зыгъэ-тылпыгъэхэм яIахъылхэр. Иофтхъабзэм ипэублэ шуфэс гушIэхэмкIэ къе-кIолIагъэхэм закъыфи-гъэзагъ къалэм идзэ ко-миссар.

— Зидзэ пшъэрылхэр

зыгъэцакIэхэзэ хэушхъа-фыкIыгъэ дзэ операцием хэкIодагъэхэм къалэжъы-гъэ тын лъапIэхэр яIахъыл-хэм яттыжъынхэу тызэ-хэхъагъ. Анахъ охътэ кIын кызыкъокIым ахэр Хэгъэ-гур къаухъумэнэу къоу-цуагъэх ыкли лыхъужъ-ныгъэу зэрахъагъэм та-рихъыр лыгъэкIотэшт. Тикъэралыгъо икхэкIотшт уахътэ кызыухъумэзэ зыпсэ зыгъэтылпыгъэхэм ацIэ егъашIи тцыгъупшэ-

штэп, тхъашъуегъэпсэу шъотэлэ, шхъащэ шъуфэ-тэшIы, — хигъэунэфы-кIыгъ Алексей Санта-шовым.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным иунашъокIэ лIы-хъужъныгъэу ыкли псэ-емыблэжъыныгъэу къахэ-фагъэм афэшI щымылэжъ-хэ младшэ сержантэу Евгений Морозовым, ря-довоеу Артем Мартиросян Лыхъужъныгъэм иорден, рядовоеу Сергей Бело-усовым медалэу «За от-вагу», рядовоеу Вячеслав Василенкэм медалэу «За храбрость» зыфилоу я II-рэ шъуашэ зилэр афагъэшъо-шагъ. А тын лъапIэхэр Геннадий Митрофановым зыпсэ зыгъэтылпыгъэхэм яIахъылхэм аритыжъыгъэх.

— Зыпсэ емыблэжъхэу къэралыгъом инеуш фэбэ-нагъэхэм тафэрэз. Хэгъэ-гум ипатриот шъыпкъэу зэрэщытхэр ахэм къагъэ-шъыпкъэжыгъ. ТидзэкIопI-хэм лыхъужъныгъэу зэра-хъагъэр тыгухэм арылпы-шт. ЧIэнагъэу шъушIыгъэр кыдыгурэлэ, тышъуфэтхъа-усыхэ, — кыIуагъ Мые-къуапэ имэрэу Геннадий Митрофановым.

ІШЪЫНЭ Сусан.

Клэщакло зыфэхьугьэхэм кьадырагьэштагь

Зэрэхабзэу ыпэрапшлэ Асоциацием икомитетхэм зэхэ-сыгьохэр ялагьэх. Шьхьадж зыфэгьэзэгьэ лъэныкъом елы-тыгьэу шьолырыхэм яхэбзэ-ихьухьэ кьулыкьухэр клэщакло зыфэхьугьэ джэпсалъэхэм, законопроектхэм ахэм ащыте-гушылагьэх.

Ащ даклоу дзэкъллхэр шы-лэныгьэм социальнэу хэгьэгьо-зэжыгьэнхэмклэ, ветеранхэм ялофхэмклэ ыкли патриотическэ плуныгьэмклэ Комиссиер зэхэ-сыгь. Ащ хэт АР-м и Кьэралы-гьо Совет — Хасэм хэбзэи-хьухьанымклэ и Комитет ипашэ игуадзэу Мыгу Адам. Хэушьхьа-фыкльгьэ дзэ операцием хэ-лажьэхэрэм ыкли ахэм яуна-гьохэм лэпылэгьоу кьэралыгьом аритырым, дзэкъллхэр шылэ-ныгьэм социальнэу хэгьэгьозэжы-гьэнхэм, патриотическэ плуны-гьэм, нэмыкьхэм ащ щатегу-шылагьэх.

Нэужым Урысыем и Кьыблэ шьолыыр ипарламентхэм я Асо-циацие и Совет зэхэсыгь. Пленарнэ зэхэсыгьом пае ко-митетхэм кьагьэхьазырыгьэ повесткэм ащ щытегушылагьэх, лофыгьоу щыгьэнэфагьэхэм адырагьэштагь.

Конференциеу зэпстэур зы-щызфахьысыжыгьэм Урысы-ем и Кьыблэ шьолыыр ихэ-бзэихьухьэ кьулыкьухэр клэща-кло афэхьугьэхэу джэпсалъэ ыкли законопроект 60-мэ ща-тегушылагьэх. АР-м и Кьэра-лыгьо Совет — Хасэм идепу-татхэр клэщакло зыфэхьугьэхэ-ри ахэм ащышых.

Цыфэу лофшлэплэ лутым илэс кьэс кьыратырэ зыгьэпсэфыгьо уахьтэм (отпуск) плалъэу илэр лъыгьэкълотэгьэным ушьхьагьоу фэхьун ылэкьыштхэм алъэны-къоклэ УФ-м лофшлэнымклэ и Кодекс зэхьокьыныгьэхэр фэ-шыгьэнхэм фэгьэхьыгьэ зы джэпсалъэр. Сабыеу кьэсымэ-джагьэм ныр е тыр ыуж зыщи-тыгьэ уахьтэр зыгьэпсэфыгьо тэрэз мыхьоу ары Адыгеим и Парламент идепутатхэм зэра-лытэрэр. Ащ кьыпкьырыкьхэзэ, клэлэцлыкьлэм ипсауныгьэ изэ-

Урысыем и Кьыблэ шьолыыр ипарламентхэм я Ассоциацие ия Хл-рэ конференции Кьалмыкь Республикэм икьэлэ шьхьалэу Элиста щыкьуагь. Адыгеим иллыкьохэу ащ хэлэжыагьэх Кьэралыгьо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, ащ игуадзэу Цэй Эдуард, депутатхэу Шэуджэн Сэфэр, Мыгу Адам ыкли Наталья Широковар.

АР-м и Парламент

тегьэуцожьын тыригьэкълотэгьэ мафэхэр отпускым хамылъы-тэхэу, плалъэу ар зыщиухын фэгьгэр лъагьэкълотэным клэ-щакло фэхьугьэх.

Ны-тыхэм ясабийхэр зэра-лыгьхэм, зэраплухэрэм япхыгьэ лофхэм афэгьэхьыгьэ джэпса-лэи тидепутатхэм ЮРПА-м кьы-халъхьагь. Нымрэ тымрэ зэхэ-кьыжыгьэхэу ахэм ясабийхэр очнэ шыкьлэм тетэу еджэхэмэ, аныбжь илэс 23-м нэсыфэ-клэ клэлэплупклэр ятыгьэн фаеу алъытэ.

Клэлэцлыкьлоу зыныбжь илэс 18-м нэсыгьэ пстэуми ежь-ежы-рэу зэрыпсэушт ахьцэр кьа-гьэхьэнэу хьурэп. Алиментахэр янэ е ятэ кьыфимыгьахьыжы-нымклэ ар ушьхьагьу мэхьу. Очнэ шыкьлэм тетэу сабыир еджэмэ, янэ-ятэхэм ялэпылэгьу джыри ищыкьлэгьэшт. Ялфыгьэ ежь-ежырэу псэун ылэкьыным

фэгьэхьазырыгьэнри ны-ты-хэм япшьэрылхэм ащыш. Сэ-нэхьат илэмэ ары псэуклэ амал-хэр нахьышлэ ышлэхэу, иуна-гьо ылыгьын ылэкьыныу зы-хьурэр. Ары тидепутатхэм зэ-ралытэрэр.

Сабыибэ зыплурэ ны-тыхэм пенсиехэр зэрафагьэуцухэрэм фэгьэхьыгьэ джэпсалъэми ахэр клэщакло фэхьугьэх. Ным е тым япенсие загьэнафэклэ клэлэ-цлыкьлэ кьызыфэхьум ащ зэрэ-лыплэгьэ уахьтэр страхова-ниемклэ лофшлэгьэ илэсхэм ахэгьэхьэгьэнэу кьыздэлытэгьэ гьэтэрэзыжыныхэр хэбзэгьэ-уцугьэм фэшлыгьэнхэ фаеу ащ кьыщелэ.

Депутатхэм зэралытэрэмклэ, ащ фэдэу ны-тыхэр клэлэцы-кьлэхэм зыщалъыплэхэрэ уахь-тэм гьунапкьэ зэрилэм, коэф-фициентхэр кьызэралытэрэ шыкьлэм сабыибэ ялэным уна-

гьохэр клэгьэхьэфыхэрэп, клэлэ-цлыкьлэм ыныбжь илэсрэ ны-кьорэ зэрэхьугьэм тетэу лоф-шлэплэм клонхэр нахь тэрэзэу кьыхахьным фэлорышлэ.

Джащ фэдэу зыпари алъы-мыплэу урамым тет былым-хэм япхыгьэ джэпсалъэ Адыге-им и Парламент клэщакло фэ-хьугь. Шьхьарытлупщ ашыгьэ былымхэм, мэлхэм, пчэнхэм е шыхэм апкь кьыкьлэу хьугьэ-шла-гьэхэр гьогухэм мымаклэу зэ-ратехьухьэхэрэр, ахэм цыфхэр зэрахэкьуадэхэрэр е шьобж зэрахыхэрэр кьыхагьэщызэ, бысымэу кьыдэзытлупщыхэрэм шапхьэу агьэцэкьлэн фаехэр шьолырыхэм агьэнэфэнхэу фи-тыныгьэ кьязытырэ гьэтэрэ-зыжыныхэр я 414-рэ Феде-ралнэ хэбзэгьэуцугьэм фэшлы-гьэнхэу тхылым кьыщелэ. Мы джэпсалъэм даклоу былымхэр кьэзытлупщхэу алъымыплэ-

хэрэм тазырэу арагьэтыштыр зыфэдиштыр административнэ хэукьоныгьэхэм афэгьэхьыгьэ шьолыыр законом щыгьэнэфагь.

Адыгеим и Парламент клэ-щакло зыфэхьугьэхэм экьлэми кьадырагьэштагь.

Кьэралыгьо Советым — Ха-сэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэм зэпстэур кьызыфе-хьысыжызэ, УФ-м и Президен-тэу Владимир Путиным и Джэпсалъэ пшьэрылэу кьы-щишыгьэхэм, партиеу «Единэ Россием» и Лъэпкь программэ япхырышынклэ шьолырыхэм опытэу ялэмкьлэ мы конферен-цием зэрэщызэдэгьошагьэхэр, унагьом и Илэс кьыдыхэ-лпытэгьэ лофшлэбзэхэм язэхэ-щэн, сабыибэ зэрыс унагьохэм социальнэ лэпылэгьу ятыгьэным афьтегьэпсыхьэгьэ лофшлэнэу хэбзэихьухьэхэм апэ илэным зэрэтегушылагьэхэр кьылуагь.

— АР-м и Лышхьэу Кьум-пыл Мурат пэцэныгьэр зэ-рихьэзэ, мы лъэныкъохэмклэ Адыгеим лофышхо шашлэ. Цыфхэм ягумэкьыгьохэм ядэ-гьэзыжыын, лъэпкь ыкли стра-тегическэ пшьэрылэ шьхьалэ-хэм япхырышын ар фэлорышлэ. Федеральнэ гупчэм илэпылэ-гьуклэ республикэм проекты-шхо ыкли программэ зэфэш-хьафыбэ щыпхырашы. Ахэм кьадыхэлъытагьэу клэлэцлыкьлэ ыгыплэхэр, еджаплэхэр, спор-тым, культурэм, псауныгьэм икьэхьумэн япхыгьэ учреж-дениехэр клэу ашых, щылэхэр агьэцэкьлэжыых, инфраструктурэр агьэклэжыых, клэлэцлыкьлэ зэрыс унагьохэм, анахьэу сабыибэ зылэхэм, лэпылэгьу арагьэготы. Унагьом мэхьанэу илэм игьэ-пытэн фьтегьэпсыхьэгьэ хэ-бзэихьухьан лофшлэныр депу-татхэмклэ апшэу щытхэм ащыш. Гушылэм пае, аужырэ илэс-ситфым АР-м ихэбзэгьэуцугьэу аштагьэм ызыщанэр плэми хьунэу, социальнэ лъэныкъом фэгьэхьыгь, — кьыкьлэгьэхьыгь Владимир Нарожнэм.

ХЬУТ Нэфсэт.

Ныбджэгьу лъаплэхэр!

2024-рэ илэсым иятлонэрэ мэзих телъытэгьэ клэштхэгьу уахьтэр макло

Республикэ гьэзетэу «Адыгэмакьэр» кьызыт-хьыкьы зышлэиуагьохэр мыщ фэдэ уасэклэ ащ Урысыем и Почтэ икьутамэхэм ащыкьлэштхэ-шъуцых:

Индексэу П4326-р:

зы мазэм — сомэ 207,57-рэ;
мэзитлум — сомэ 415,14-рэ;
мэзищым — сомэ 622, 71-рэ;
мэзиллым — сомэ 830,28-рэ;

мэзитфым — сомэ 1037,85-рэ;
мэзишым — сомэ 1245,42-рэ.

Фэгьэкълотэн зилэ купхэм апае индексэу П3816-р:

зы мазэм — сомэ 204,14-рэ;
мэзитлум — сомэ 408,28-рэ;
мэзищым — сомэ 612, 42-рэ;
мэзиллым — сомэ 816,56-рэ;
мэзитфым — сомэ 1020,07-рэ;
мэзишым — сомэ 1224,84-рэ.

Шьугу кьэдгьэкьыжыын, джащ фэдэу лофшлэплэхэми гьэзетыр кьыратхьыкьышъуц — сомэ 240-рэ ащ ыуасэр, илэсныкъом кьызыщидэклэре мафэхэм афэтицэжышъуцт, ащ пае ипчьагьэклэ ар экземплар 15 е нахьыбэн фае.

Ежь-ежырэу кьаглохэзэ зыштэжышъуцтхэм апае тигьэзет мэзихым ыосэцтыр соми 150-рэ, ар редакциер зычлэшт унэр ары зычлахьыжышъуцтыр.

Джащ фэдэу «Адыгэмакьэм» исайт шьушыкьлэштхэн шьулэжышъуцт шьуиунэмэ шьуарымыкьлэу.

«Онлайн-подписка» зыфилорэ гушылэхэм шьуателуныкьлэмэ, почтэм инэкьлэбгьоу ар зыщызэшлэушъуцтым шьуришъуцт, итхагьэм шьурыгьуазэзэ кьэ-барэу ищыкьлэгьэр ижьугьэжысэмэ, зы чыплэ шьуиуцысэу ыпклэ шьутыжынышъуцт, гьэзетым шьукьлэштхэшъуцт.

ГъэпщIакIохэм

Арэуштэу щыт нахь мышIами, бэхэм бээджашIэхэм цыхьэ афашIы, закырагъэгъедэлэ. АгъэпцIагъэхэм ащыщIбэхэм кызыралорэмкIэ, нэхъ кырахагыгъэу ары зэрэзэхашIагъэр. Ащ лъапсэ имыIэу щытэп, гъэпцIакIохэр психолог дэгъух, шыкIэ зэфэшхьафхэр кызыфагъэфедэх ыкIи цIыфхэм ашхьэ зэлагъахьэ.

2023-рэ ильэсым къэбарлгыгъэлэс амалхэр кызыфагъэфедэзэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бээджашIэгъэ 1292-рэ Адыгеим щызэрахьагъэу агъэунэфыгъ, ахэм ащыщэу 913-р пэудзыгъэ шыкIэм тетэу. АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министертвэ зэпымыюу мы лъэныкъомкIэ пэшIорыгъэш Iофтхьабзэхэр зэхещэх нахь мышIами, Интернетыр, телефон зэпхыныгъэр кызыфагъэфедэхэзэ бээджашIагъэу зэрахьэхэрэм япчъагъэ хэыо.

Мы гумэкIыгъом фэгъэхыгъэу гущылэгъу тыфэхыгъ АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министертвэ къэбар-коммуникационнэ технологиер хэбзэнчъэу зэрагъэфедэрэм пэуцужыгъэнымкIэ отделением ипашэу, полицием иподполковникэу ЖакIэмькыо Руслъан.

— *Руслъан, хэта нахьыбзу гъэпцIакIохэм агъэделэхэрэр? ЦIыфхэм цыхьэ кызыфарагъэ-шIыным пае бээджашIэхэм сыд фэдэ шыкIа агъэфедэхэрэр ыкIи сыдзуштэу къэпщIэцIа гъэпцIакIор кытеуагъэм?*

— Хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ Министертвэм зэригъэунэфыгъэмкIэ, гъэпцIакIохэм агъэделэхэрэр купыщэу зэтеутигъэх: зыныбжъ хэклотагъэхэр — цыхьэшIэгъоу щытхэр, ныбжыкIэхэр — мы лъэныкъомкIэ шIэныгъэ гъэнефагъэ зылэкIэмылхэр, ящэнэрэр — нахьыжхэу ахьщэ псынIкIэу кызылэкIэзыгъахьэ зышIоигъохэр. ГъэпцIакIом цIыфым ыцIэ, ятацIэ кырилозэ цыхьэ кызыфарегъэшIы. Ар рэхъатэу ыкIи теубытагъэ хэлъэу мэгущыIэ. Пфэгъэхыгъэ къэбар тедзэр, гущылэм пае пенсием узэрэщылэр бээджашIэм кызыбгъашIэкIэ, пцIэу кыпфиусыщтыри нэмыкIэу кьеугупшысы. ЦIыфым ыугъоигъэ ахьщэу картэм илгыр бээджашIэхэм кызылэкIагъэхьаным ищынагъо щылэу гуагъало, ащ фэдэ мыхъуным пае ыгъэцэкIэн фаер ралозэ, мылкъоу зэлуигъэкIагъэр шуатыгъу. Ащ нэмыкIэу банкым ищынэгъончъэ кыулыкъу, полицием, щынэгъончъэнымкIэ федеральнэ кыулыкъум, Гупчэ банкым, нэмыкI цыхьэшIэгъу организациехэм ялофшIэхэу телефон гъэпцIакIохэм цIыфхэм арало. Ахэм цыхьэ кызыфарагъэшIыным пае бээджашIэхэм ацIэ, алъэкъуацIэ, ятацIэ, ялэнатIэ (нахьыбэрэмкIэ специалист шхьалэу ыкIи майорэу) арало. ЦIыфыр штагъэм хэтэу, имылькы шIокIодыным тещыныхьэзэ, ымышIэрэм кырилозэр егъэцэкIэ. Ащыгъум ар мэгумэкIы, гупшысэнэм ащ илоф тетыхьэп. Мыщ дэжымы гъэпцIакIом

Телефон гъэпцIакIохэм якъэбар зэкIэми ашIэ. Ахэм афэгъэхыгъэу телевизорымкIи кыагъэлагъо, тыдэкли жьугъэу кыатхы, джащ фэдэу банк анахь инхэм ясайтхэм кырагъахьэ.

лэубытыпIэ ышIырэр цIыфым исчет илъ ахьщэр украинэм идзэ фагъэхьанэу, ащ кыыхэкIэу зыщыпсэурэ къэралыгъом епцIыжыгъэу, агъэпщынэн алъэкIынэу ылозэ ыгъэщынэныр ары. ГъэпцIакIом пшъэрылгъэу илэр цIыфым ышIэрэм егупшысэнэу уахьтэ римытыныр ары. УпчIэ кIэкIхэр ретых, егъэгузажъо, илахьыл гупсэхэм адэгущылэнэу уахьтэ илэп. ЗыгорэкIэ цIыфым гуцафэ ышIыгъэу бээджашIэм кызышIошIыкIэ, ыгъэщынэнэу фежъэ, телефоныр зигъэтылгыжкIэ иахьщэ нэмыкI счетым рагъэханэу релю. Полицием икыулыкъушIэу ылозэ кырилозэр зимышIэкIэ уголовнэ Iоф кыфызэлэуахыштэу гурегаало.

ГъэпцIакIор кызыэрэпщIэщтыр

ГъэпцIакIом а зы гущылэхэр ары ренэу ыгъэфедэхэрэр: паспортым, банкым икартэ иномерхэр кыаIуи, зэтефэжымэ тэгъэуплэкIужь. Счет тхьапшатибанк щыуилэр?

Ахэм сыд фэдиз ахьщ арылгыр? Джыри нэмыкI банкым счет щыуилэ?

Шъугу кыэтэгъэкIыжы

Банкым илофышIэ шъыпкыэхэм цIыфэу кыяуалIэхэрэм якъэбар, ясчет илъ ахьщэр

«ГъэпцIакIом пшъэрылгъэу илэр цIыфым ышIэрэм егупшысэнэу уахьтэ римытыныр ары. УпчIэ кIэкIхэр ретых, егъэгузажъо, илахьыл гупсэхэм адэгущылэнэу уахьтэ илэп.»

зыфэдизыр зэкIэ ашIэ. Банкхэм автономнэу Iоф ашIэ, зы банкым икыулыкъушIэ нэмыкIым щыхьурэм кIэупчIэн фитэп. ЗыгорэкIэ цIыфым гъэпцIагъэ кыдызэрахьагъэу зегуцафэхэкIэ, ащ исчет ыгъэфедэн ымылгъэ-кIынэу зэфашIы.

— *ГъэпцIакIор цIыфхэм афытеоу, хэбзэхъумэкIо кыулыкъум илофышIэу арилоу бэрэ кыыхэкIы. Номерэу кыазэрэфытеуагъэр интернетымкIэ зауплэкIулкIэ ведомствэм иеу кыычIэкIы. Полицием кызыэрэрамышIыкIыгъэр сыдзуштэу бгъэунэфын плэкIыцIа?*

— Ары, бээджашIэхэм мыщ фэдэ шыкIэхэр бэрэ кызыфагъэфедэх. Полицием, прокуратурэм, ФСБ-м ыкIи нэмыкI кыулыкъухэм ялофшIэхэу алозэ афытеох. Гущылэм пае, илахьылэу гъогу хьугъэ-шIагъэм хэфагъэм лажъэ илэу агъэунэфыгъэу, е хэбзэхъоныгъэ зэрихьагъэу ар аубытыгъэу, гъэпцIагъэ зыхэлъ зекIуакIэхэр зэрихьагъэхэу арало. Ар хьапсым чIамыгъэтысхьаным фэшI ахьщэшо «щынэгъончъэ счетым» кыырагъэхьанэу арало. Кыалогъэ мылкъум фэдиз цIыфым имыIэ хъумэ, зэрэзекIощт шыкIэр ралозэ банкым чIыфэ кыыла-гъэхы. Ары, къэралыгъо кыулыкъухэм яномерхэмкIэ гъэпцIакIохэр цIыфхэм афытеонхэ алъэкIы. Ахэр зэблэхьугъэ номерых, бээджашIэхэм ежъ технологи-еу агъэфедэхэрэмкIэ ащ фэдэ номерхэр телефоным иэкрэн кыодый кызытыри-дзэрэр. ЦIыфым ар ышIошъ мэхъу ыкIи кыыфитеуагъэм цыхьэ фешIы, ащ ылорэр дэх имыIэу егъэцэкIэ. Мыщ фэдэу шъу-мышIэрэ горэ телефонымкIэ кыышъу-фытеомэ кыышъуилорэр жьугъэцэкIэнэу шъудэмыгуI, кызыдыришIыкIырым иадрес шъукIэупчI, шъуилахьылэу гузэжъогъу чIыпIэ ифагъэм ыцIэ, ылъэкъуацIэ кы-жъугъаIу. Ащ нэмыкIэу зигугъу кыашIыгъэ Iахьылхэм е шъуинэлэуасэхэм зафэжъугъаз ыкIи къэбар шъыпкыэр зэжъугъашI.

2023-рэ ильэсым къэбарлгыгъэлэс амалхэр кызыфагъэфедэзэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бээджашIэгъэ 1292-рэ Адыгеим щызэрахьагъэу агъэунэфыгъ, ахэм ащыщэу 913-р пэудзыгъэ шыкIэм тетэу.

ШЪУАФЭСАКТЪ

— **Пэудзыгъэ шыкIэмкIэ анахь мылгу инэу гъэпцIаглохэм кызылэглагъэхьагъэр сьд фэдиза?**

— Блэкигъэ ильэсым шэклогъум ТэхутэмыкIое районым шыпсэурэ бзылфыгъэм ыльэныкIокIэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэ зэрахьагъ. Ащ зэрарэу рагъэшIыгъэр сомэ миллиони 3,5-рэ мэхьу. «Шынэгъончъэ счетым» иахьцэ зэраригъэхьагъэр ары ащ лъапсэ фэхьугъэр.

— **ГъэпцIагъэ зыхэлъ сьд фэдэ бзэджэшIагъэхьа джыри зэкIодзIаглохэм зэрахьэхэр?**

— Сотовэ операторым илофышIэ ыцIэклэ гъэпцIагъэр цыфым фытео ыкIи ителефон дэлъ сим картэм иплалъэ икIыгъэу релю. Ащ иплалъэ лъагъэклотэным фэшI «смс» мэкъэгъэу фагъэхьы, нэужым ащ икод арилон фаеу гуагъало. Ащ ыуж гъэпцIаглом ымыушъэфэу зыфытеуагъэр зэригъэделегъэр релю. Арэуштэу зыкIишырэр цыфыр ыгъэщынэнэу ыкIи нэужым кыфетотхэм алорэр ыгъэцэклэнэу ары. Цыфым ахьщэр шIомыкIодыным фэшI банкым «ищынэгъончъэ счет» ар ригъэхьан фаеу рало, нэужым ахьщэр гъэпцIаглом икартэ ехьэ. Федеральнэ хэбзэлахь кыулыкIум илофышIэу алозэ бзэджашIэхэм цыфхэм яэлектроннэ адресхэм письмэхэр афагъэхьы, сайтэу зыфауагъэм ихьанхэшъ декларацие щатын фаеу ахэм арыт. Кыыфагъэхьыгъэ письмэм цыфым цыхьэ фешIы ыкIи сайтым ехьэшъ, банк картэм иреквизитхэр, нэмыкI кьэбархэр ретхэ. Ащ ыуж икартэ иль ахьщэр зэкIэ рахы.

ШъунаIэ тешъудз, Федеральнэ хэбзэлахь кыулыкIум декларацием епхыгъэу электроннэ письмэхэр хэти фигъэхьырэп.

— **Цыфхэм кыафытеохэрэр Адыгеим ищыцIа, хьауми нэмыкI кьалэхэм е кьэралыгъохэм кьарашилыкIыха? «Хьапс колл-гупчэхэм» алэныкIокIэ Адыгеим гумэкIыгъохэр иIэхэ?**

— Зэфэхьысыжхэм кызырагъэпIагъорэмкIэ, Адыгеим шыщхэм гъэпцIагъэ кьадызезыхьагъэхэм янахьыбэр Iэклиб кьэралыгъохэм ащэпсэху. БзэджашIэр

кыыхэгъэщыгъэныр джары кыин кьэзышырэр. Шыпкьэ, Урысыем исхэми мыщ фэдэ бзэджэшIагъэхэр зэрахьагъэу мымакIэу агъэунэфы. «Хьапс колл-гупчэхэм» ягугъу пшIын хьумэ, мы лэныкIом лъэшэу анаIэ тырагъэты АР-м хэгъэу кIоцI кыулыкIум и Министерствэ, джаш фэдэу бзэджашIэхэм пшъэдэклижъ ягъэхьыгъэнымкIэ федеральнэ кыулыкIум и ГъэлорышIапIэу Адыгеим шыIэм.

— **Пэудзыгъэ шыкIэм тетэу зэрахьэр бзэджэшIагъэхэм якъычIэгъэщын кыина?**

— Кыин кьэзышырэр кьэбар-телекоммуникационнэ технологием ыльэныкIокIэ бзэджашIэхэм агъэфедэрэ шыкIэхэр ары. Кыыхэкли зы схемэм нэбгырэ пчъагъэ хэлажъэу ыкIи ахэр зы шьолъыр исхэп. ГъэпцIаглохэм номерхэр ыкIи сайт нэпцIхэр кызылауахы. Мыхэм ягъэунэфынкIэ хэбзэхьумэкло кыулыкIухэм Iофышхо ашIэ ыкIи ащ охьтабэ текIуадэ. ГъэпцIаглохэм ренэу шыкIагъэхэр кьаугупшысы, ащ даклоу жьы-хэри кызыфагъэфеде.

Шэргэнэ Мурат

«Цыфым ахьщэр шIомыкIодыным фэшI банкым «ищынэгъончъэ счет» ар ригъэхьан фаеу рало, нэужым ахьщэр гъэпцIаглом икартэ ехьэ. Федеральнэ хэбзэлахь кыулыкIум илофышIэу алозэ бзэджашIэхэм цыфхэм яэлектроннэ адресхэм письмэхэр афагъэхьы, сайтэу зыфауагъэм ихьанхэшъ декларацие щатын фаеу ахэм арыт.»

— **ГъэпцIаглохэм шыкIэу агъэфедэхэрэм хэбзэхьу-макIохэр ащыгуазэхэм сьда ащ фэдэ бзэджэшIагъэхэр кыычIагъэщынхэ зыкламылэ-кIырэр?**

— Цыфхэр зэрагъапцIэхэрэм нахьыбэрэмкIэ лъапсэ фэхьурэр амышIэхэрэм цыхьэ зэрафашIырэр, кьаралорэр ашIошъ зэрэхьурэр ыкIи ахьщэ псынклэ кьагъэхьэнэу зэрэдэгүлэхэрэр ары. НахьыбэрэмкIэ цыфхэм ежъ-ежырэу якъэбархэр, якартэ иномер, паролыр, смс-мэкъэгъэу кьафэклауагъэм ит пчъагъэр, нэмыкIхэри бзэджашIэхэм арало. Мыщ дэжым гъэпцIаглохэм кызыфагъэ-федэрэ шыкIэхэм кьахэклэу цыфхэм банк операциехэр ежъ-ежырэу агъэ-цакIэх, якартэ илър афагъэхьы, чыфэт операциехэм зафагъазэзэ ахьщэр кьалахы ыкIи бзэджашIэхэм якартэ ра-

гъахьэ. Ежъ банкыр оффлайн шыкIэм тетэу телефонымкIэ закыфэзыгъэза-гъэм кызыкIэлъэлугъэр фимыгъэцэклэн фитэп.

Мы гумэкIыгъом ыльэпсэ шъхьалэр ежъ цыфыр ары. Ащ кыыхэклэу хэбзэхьу-макIохэм, банк организациехэм, кьэралыгъо хэбзэ кыулыкIухэм ыкIи чыплэ зыгъэлорышIажьыплэхэм пэшIорыгъэш Iофтхьабзэхэр зэрахьэх. ШыкIэу ыкIи амалэу шылэхэр зэкIэ кызыфедгъэ-федэзэ щынэгъончъэным епхыгъэ Iофтхьабзэхэр зэхэтэцэх, гъэпцIагъэ зыхэлъ шыкIагъэхэм кьэжъагъэхэм защаухьумэным ыкIи кьамыгъэделэнхэм афэшI зэрэ-зеклон фаехэм ащытэгъэгъуазэх.

— **Пэудзыгъэ шыкIэмкIэ гъэп-**

шыкIэм тетэу документхэм якъегъэ-кIокIын фытегъэпсыхьэгъэ зэзэгъыны-гъэм зэдыкIэтхэгъэх. Ащ ишIуагъэклэ министрствэм банкым зызэрэфигъэзэгъэ лъэлум игъэцэклэн пылъ пIальэр фэдэ пчъагъэклэ нахь макIэ хьугъэ. Шъэфэп, мыщ фэдэ бзэджэшIагъэхэм якъычIэгъэщын зэлъытыгъэхэм ащыц банкхэм, сотовэ операторхэм, Интернет-провайдерхэм псынклэу кьэбарым полицием илофышIэхэр зэрэщагъэгъуазэхэрэм.

Ащ нэмыкIэу Мыекъуапэ дэт банкхэм зэзэгъыныгъэхэр зэрадашIыгъэхэм тетэу, цыфыр банкым кьэклауагъэу ахьщэм епхыгъэ операциер ышIызэ изекIуакIэ ашIомытэрэзэу банкым илофышIэхэр

Зикъэбар шъумышIэрэ приложени-Зехэр телефонхэм атешъумыгъэуцу.

Арэуштэу зыхьурэм банкым исчет иль ахьщэр рахышт. Зыгорэклэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэ кыжъудызэрахьа-гъэу шъуегуцафэмэ полицием ителефон номерэу **02-м** (мобильнэ телефонымкIэ номерэу **101-м**) шъутеу.

цIагъэ зезыхьэхэр кыыхэгъэ-щыгъэнхэм фэшI полицимерэ банкхэмрэ зэпхыныгъэу яIэм сьд фэдэ уаса фэшIын плэ-кIыщтыр? ГъэпцIаглохэм апэшIуекIогъэнымкIэ банкхэм яIофшIэн зэрэзэхьащэрэм уигъэрээнэу щыта?

— Шыпкьэу пIощтмэ гъэпцIаглохэм апэшIуекIогъэнымкIэ банкхэм Iофышхо ашIэ. Мы мафэхэм УФ-м хэгъэу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэрэ банк анахь инэу кьэралыгъом итхэмрэ электроннэ

зегуцафэхэрэм, полицием икыулыкIу-шIэхэм кьаджэх, пэшIорыгъэш Iофтхьабзэхэр адызэрахьэх.

Джыри зэ цыфхэм сыкьаджэ сакьы-ныгъэ кызыхагъэфэнэу. Зикъэбар шъумышIэрэ приложениехэр телефонхэм атешъумыгъэуцу. Арэуштэу зыхьурэм банкым исчет иль ахьщэр рахышт. Зыгорэклэ гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIагъэ кыжъудызэрахьагъэу шъуегуцафэмэ полицием ителефон номерэу **02-м** (мобильнэ телефонымкIэ номерэу **101-м**) шъутеу.

КИАРЭ Фатим.

Юфым цыфыр щегъалэ

Тицыклогъом кыщегъагъау мы гушылэхэр нэнэ-татэхэми, тэнэ-татэхэми калюу бэрэ зэхэтхыщтыгъ, ау клоцылъыр кыдгурыуапэщтыгъэп.

Ау уегупшысэмэ, «Юфы» зыцлэ пстэур – акъыл Юфшлэныр, къарыулэ зэшлуахыхэрэр, зэклэ сэнэхъатыбэу щылэ пстэумэ япхыгъэхэр – цыфыр зыплог, зылэжырэх. Ухэтми, ор-орэу плэшхы-тлуклэ пшлэрэм, уиакылккэ кыпкыокырэм фэдэ хъун щылэп, ащ уеуээнкы, уеушэ-ты, уепсыхъэ.

«Цыфыр Юфшлэным кыыхэкыгъ» пкленчъэу алуагъэп. Гур зыфаклог, лэр зэклурэ Юф цыклуи, ини, хэтэрэ цыфккы мэхъанэшхо ил. Ащ лэпкы-лэпкыхэр зэклегъэккы, ышлэрэм хэти клэгушлужы, Юфым цыфыр егъашхэ ыккы зыкырегъэгъоты. Ау цыф пстэуми зэфэдэу загъэулэу пфэлосттэп: щылэ зышхъа-сыжхъэу, зызымыгъэсысыхэрэр сьд фэдэрэ лъэныкыоккы, щылэ клочлэ Юфшлэн мыуыхыжыр унагъомккэ зэпымычыжъэу зыпшъэ дэгъэклэгъэхэр – унэгъо хъыз-мэтым имызакъоу, хэтэшлэн-лэжыны ыккы лухыжыныри, сабий плунри, ахэр егъэдэжгъэнхэри, къащымыклэу ини цыклуи лыгыгъэнхэр зыпшъэ ифэхэрэр непи мымаклэу щылэ. Ау зэралоу, сьд уидэгъугъэми, уиунэгъоклоцлэ Юфэу пшлэрэм кыккынышхо щылэп; ащ нахышлу, унагъом исхэм зэклэми ящыклэгъэ-фэны-кыуагъэр зэдэгъэцаклэу, зэфэ-сакыжыжхэмэ. Непэ сэ анахъ кыыхэгъэщымэ сшлоигъор, щылэныгъэ Юфыгъуабэу хэти ыпашхъэ итым къащымыуцоу, лъэпкэ Юфгъо зэфэшхъафхэм-клэ гъэзагъэу лажъэхэрэр ары. Ахэр ныбж дахэ ялэми, тлы-сыжхэрэп, илыгъэу чыыхэрэп, шхэхэрэп, загъэбэлэрэгъырэп, яклэсэ Юфым пэлутхэу, ащ ха-гъахъо, яшлушлэ мэбагъо. Джащ фэдэ цыф гъэшлэгъон емызэ-щыжхэм ащыщ лъэпкэ лэпэ-ласэу, цыфхэр ыккы щылэныгъэр гъунэнчъэу зылаплэу Стлэшъу Юрэ Махъмуд ыкъор.

Тыгуасэм фэдэ лымккэ, апэрэу, Ным – янэ ыцлэклэ, иапэрэ творческэ къэгъэ-лъэгъон икыуаджэу Гъобэкъуае зыщыла-гъэр. Ары, зэклэ шлоу кыдэхъугъэр, щэч хэмылэу, Юрэ Ным ыцлэ репхы ыккы фегъэшлуашэ. Къэбарыр къэлотэгъошлэми, лэшлэгъэ гъэшлэгъон инхэу гупшысэр зыкупккхэр шлыгъошлэхэп. Ау Стлэшъу Юрэ имурад зыккы епцыжыгъэп, Юфшлэплэ унэ гъэнэфагъэ имылэу щытыгъэ-ми, шъуашэ пэпчэ ишын игъо кызы-сыклэ, иунагъоккэ зыщыпсэурэ фэтэр унитлэм ибалкон зыришхыхэти, гъэпсэфи, нэмыккы имылэу Юф ышлэщтыгъ.

«Лажъэрэм лыжъ ешхы»

Адыгэ гушылэжымы пцлы зэрэхэмы-лъыр Юрэ Юфшлэклэ мыпшыжыклэ

зэклэ адыгэ лъэпкымы итарихъ гъогу-кърпэни, илэтэжыгъуи, имэфэ тынчи, игугъэ лъаги бгъэунэфын плъэккышт. Лэпэлэсэм хищырэ мэстанэ пэпчэ гуп-шысэккэ клепшэжы, ары ащ кыучлэрэ уасэрэ къезытырэр.

Адыгэгум тешыкыгъэх

Стлэшъу Юрэ шлур зыфилэжырэ

2024-р – унагъом и Ильэс. Ащ фэгъэ-хыгъэ шъыпкэ панноу «Мир дому тво-ему» зыфилу 1999-рэ ильэсым ышлыгъэр. Унэгъо онджэкъыр ныбжы мыккысэным, хэтэрэ цыф лъэпкы ыл мыузыным мы лэпэщысэмккэ кыфеджагъ Стлэшъу, ащ ыгу пхырымшыгъэ лъэныкыо гори щылаклэм хэтэпчтын оло.

Ильэпкы рэгущо

Адыгэхэр кавказ лъэпкыж-хэм ащыщы, лъэпсэ куу ял, шлыккэ-гъэпсыклэ ялыехэри, шэн-хэбзэ мыккыдыжыныхэри кызыдрахъэккы.

Адыгэ шъуашэр – лъэпкымы ынап: зыщыгъыр – елэты, егъэб-жышлэ, егъэдэхэ. Стлэшъу Юрэ игупшысэмэ якъэккыаплэр ады-гэ тарихъ куур, лъэпкы фоль-клоры, эпосэу «Нартхэр» ары. Пкленчъэу алуагъэп: «Шъуашэм уахещэ, акъылым уакъыхещы-жы».

Ау шъошэ гъэчыгъэр – ады-гэ бзылфыгъэ саер ыккы хуль-фыгъэ цыер, ахэр къэзгъэдэ-хэрэ пкыгъоухэу тыжыны бгъэ-гупэ чылухэр, тыжыны бгыры-пхы, лальмэккыжыжыхэу дышъэ-идэр зытэтхэр ыккы хульфыгъэ шъошэ гъэцэккыагъэр, хъа-зы-рылэхэр, тыжыны къамэр, къэмалэр ыккы хульфыгъэ тыжыны бгырыпх клэраклэу мыжъоупцлэхэр зыпылхэр – зэккэ пасэм щылэгъэ тыжыны-шлэхохэм ялэшлэгъэу зэрэщытыр кы-зыдэпллытэккэ, лъэпкымы икульту-рэ лъапсэ зэтеуцонимккэ, локлэ-шлыккэ да-хэхэр хэлъхэгъэнхэмккэ а зэккэ яшлэ-гъэ ин кызырэккыагъэр, непэ кыны-сыжыгъэу адыгэ шъуашэр зышлыщтыгъэ-хэ лэпэхэм шхъащэ зэрафэтшлэрэр клэгъэтхыгъэн фае.

Адыгэхэр зы лъэпкы акъылышлэ-лушхэу мы члэм Тхэм кытыригъэхъуагъэх, анахъ джэнэтыплэ чыплэри къафигъэшлэ-шагъ, ау гухэккыми, дэгъум, дахэм нэ лэе кызыфилэ хабзэ, адыгэхэми ар ашхъэ-клэ зэхашлагъ. Ау сьдрэ кыныгъуи пэ-шлуеклонхэмккэ кыуачлэ зыхагъотэжыгъ. Непи адыгэхэм дунэететылэ дахэ щылэ-ныгъэм щырялэш, шыкур! Ильэпкы класэ ыцлэ языгъашлэу, зылэтэу, ишыпкыгъэу творческэ Юфышхор зылэжырэ Стлэшъу Юрэ псауныгъэ пытэ илэнэу, илэшлэгъэ-хэмккэ бэрэ кытхэтэныу фэтэлэ.

МАМЫРЫКЪО Нурмет.

Сурэтхэр: Стлэшъу Юрэ ихъарзынэш.

Лэпэлэсэм ишъошэ шыгъэ куп

Мэстанэ пэпчэ гупшысэм егъэкъугъэу Юрэ зылажъэрэр ильэс 60 лэпэ-цыпэ мэхъу. Еджагъ ыккы епщэжыгъ зы-фалохэрэм ащыщ: ешлэ сыдигъуи шлои-гъор, ащ кыккыккыштыр, ильэпкккэ шлуагъэу илэр. Ар Теуцожь районым ит кыуаджэу Гъобэкъуае кыышхыгъ, ильэс 16 – 17-м кыышхыгъагъэу, Аб-хъазым иккыалэу Очамчири идэплэ Юф-шлэплэ щылэжыагъ, бзэн-дэнымккэ, щы-гъынхэмккэ лэпэлэсэ хугъэ. Тыдэрэ чыплэ зыщэлэ, Мыекъуапэ 1967-рэ ильэсым кыызэккыжы, исэнэхъатккэ Юфэу ышлэрэм готэу, ащккэ итворческэ гупшысэ тлыргъуагъэ. Ишъошэ дыгъэ зэфэш-хъафхэмккэ кыккызэ, илэшлэгъэхэмккэ, художникыр, лэпэлэсэр ильэсыбэм къа-клоцлэ искусствэ лъагэм кыфэккыагъ. Мамырыгъэр чышхыашымэ щыгъэпчэ-гъэным илэшлэгъэ пэпчэ Юрэ фэшлушлэ.

кыушыхыатыгъ. Уахътэм дэбакъозэ, зым ыуж зыр итэу мэхъанэ гъэшлэгъон зэфэ-шхъафыбэр зыхэккытэгъэ шъошэ куп угъоигъэр зэлуигъэккыагъ. Авторыр ишъо-шэ угъоигъэ-дыгъэхэм цлэ дахэккэ яджагъ: «В мире мифов и реальности. Через дизайн к миру». Илэшлэгъэ пэпчэ иску-ствэ лъагэм ишапхъэ ит, шлум фэлажъэ. Авторыр анахъ зылыплэу зыпылхэр, шъошэ теплэ кыодыер арэп, ащ фэбэ-гъэ-гуккыгъоу, шлугъэу пылхэр клэгъэтхы-гъэныр, цыфыгъур езыщэхырэ клочлэ лэахэр лугъэзэыккызэ, сьд фэдэрэ уах-ти, цыфыр цыфым ищхэпсэу кы-зэрэнэжырэ, узэкъотмэ, узэрэлъшыр, зэрэдунай шаригъэшлэныр имурад.

Юрэ гупшысэккы-лэпэлэс; илэшлэгъэ, идэплэ пэпчэ тарихъ лъэпсэ куу, адыгэ лъэпкы культурым изы шэпхъэ лэах-ахэпшагъ. Лъэпкы шъуашэр щыгъын дэхэ кыодыер, ар еж адыгэ лъэпкымы итарихъ гъогу уахътэмккы шапхъэмккы щыпсыхъагъ. Стлэшъум ищыгъын-шъошэ куп зэгъклэ,

иадыгэ лъэпкы, цыф лъэпкыхэр зэфэшэ-гъэнхэр, зэрэгъэшлэнхэр искусствэм ишлуагъэккэ ыккы зынахъ лъаплэ шымылэ мамырыгъэр гъэпытэгъэныр ары.

Лэпэлэсэм итворческэ Юфшлэгъэхэр – паннохэр, джэнэ-тамыгъэхэр, лъэпкы шъошэ клэраклэхэр, зыккыныгъэм, мамы-рыгъэм афэлэжырэ композициехэр нэм зэрэфэлпых, ахэр пкыгъо пэпчэ ины, купккышхо ял, гупшысэккэ хытагъэх. Такыщыцун лэшлэгъэхэу «Мамыр зехъэ бзы», «Теклоныгъэм исаугъэт» зыфилорэ хульфыгъэ шъуашэхэу 1995-рэ ильэсым ышлыгъэхэм, «Щэлагъ» («Толерантность»), шъошэ-тамыгъэу «ООН-м итамыгъэ джан». Мыхэм зэккэми зэфэдэу тыдэрэ чыналы мамырыгъэр щылухъумэгъэн-гъэпытэгъэ-ныр, цыфыгъухэр зэпэблагъэ шлыгъэнхэр ащылэгъэтхыгъ. Стлэшъу Юрэ ыгу гъэ-псэфи уцуи имылэу, ренэу, бзыу шхъа-фитэу мэхъарзэ; имафи, ичэщи изэфэдэу гупшысэр елэжы, ренэу гудэчыгъор ымыгъэуапжъэу, есагъэш Юф ешлэ.

Адыгеим икомсомол илэси 100 мэху

Комсомолырт тищылэныгъ

Цыфлэпкым итарихь ренэу зэхьоклы: зы общественнэ-экономическэ цылаклэр адрэмклэ зэблэхуыгъ мэху, кэхуух ыкли мэлэжыкх кэралыгъохэр, цивилизацияхэр, цыфхэр блэклыгэм лэклэклых, ау яшлэж зэхьоклырэп, ящылэныгъ анахь гэшлэгъонэу кыхэхуыгъагъэхэр, щытхур зыпыль лофыгъоу кьадэхуыгъэхэр ащыгъупшэхэрэп.

Щылэныгъэр зыщызэрахьоклыгъэ чыплэхэр егэшлэрэу цыфхэм агу илтых, сьд фэдиз ухьтэ тешлэжыгъэми, кьа-фагъэзэжы.

Ащ фэдэ зэблэхуыгъэшхоу тыхэгъа-гукли, ащ изакъоп, зэрэцыфлэпкыкли пльытэмэ хуыщтыр совет хабзэу 1917-рэ илэсым кышыублагъэу 1991-м нэс щылагъэр ары. А уахьтэм, илэс мин пчъагъэхэр пштагъэми, апэрэу хэгъэу шхъафым цыфмэ социализмэр шагъэ-псыгъагъ — обществэу зыфэдэ кьамыху-гъэ зэфагъэ зыхэлъыгъэу, цыфлэпкым зыкли кымыгушпысыгъагъэр, тапэкли кымыгушпысыжышхуыщтыр.

Джаш фэдэ гушпысэхэр сшхъэ кьихагъэх Адыгеим комсомолырт зыщызэ-хашагъэр илэси 100 зэрэхурэм фэгъэ-хыгъэу сьтхэнэу зысэублэм.

Октябрьскэ социалистическэ револю-циешхор, совет хабзэр ары а ныбжыклэ организациие шлагъор зыгъэпсыгъагъэр, зыфэдэ цыфлэпкым итарихь щамылэ-гъуыгъагъэр.

Комсомол... А гушылэ клаком мэхъанэ-шхоу илэр! Ащ иорганizations хэтыгъэ нэбгырэ миллион пчъагъэмэ а гушылэм агухэр кыилэтыштыгъэх, рыпагъэтыгъэх!

Комсомолырт щылэ зыхуыгъэм кышы-ублагъэу яныбджэгъу нахыжхэм — коммунистхэм аготхэу якылы аклуачли ратыгъ дунайжым изэхьоклын, зэфагъэ зыхэлъ обществэм игъэпсын.

Граждан заом, хызмэтэу зэхэзыгъа-гъэм изэтэгъэуцожьын, индустриализа-цием ыкли коллективизацием ялэхъан комсомольцэхэм кьагъэлэгъуагъ яхэ-гъэу шлу зэралэгъурэр, лофшлэнымклэ щысэтэхьплэ хуыгъэх.

А лэхъаным тыхэгъэгушхуагъэу — Советскэ Союзым щыпсэрэ ныбжы-клэхэр патриотическэу плугъэнхэмклэ организациер еджэплэ шыпкызу щытыгъ.

«Цыфым анахь лэаплэу илэр щылэны-гъэр ары, — ело Павел Корчагиным — Николай Островскэм ироманэу «Как закалялась сталь» зыфилорэм герой шхъалэу хэтым. — Ар кьэбгъэшлэн фай гухэлъынчъэ илэхсхэм апае кынышхо умылэгъуажьынэу, блэклыгъэ мышлагъэмэ, хьайнэпэгъэ зеклуаклэмэ апае шхъаком уимышхыжынэу ыкли, уиллэгъу кызыс-рэм, кьэпложышхуэнэу: сищылэныгъэ зэрэпсау, клуачлэу силэр зэклэ дунаим ианахь лоф шлагъом фэгъэжыгъэх — цыфлэпкырт шхъафит шыжыгъэным».

А гушылэхэр девиз фэхуыгъагъэх ВЛКСМ-м. Сыдэу щытху зыпыль лоф шлэгъуабэ, лыхуыжыныгъэ, псэемыблэжы-ныгъэ зеклоклэбэ а илэхсхэм комсомоль-цэмэ зэрахьагъ! Урысыеу ауж кыинэгъа-гъэр — «гьэрмэ яхэгъэу, зиусхьанмэ яхэгъэу» — анахь кэралыгъо лъэшэу, хэхьоныгъэшхо зышыгъэ Советскэ Соци-алистическэ Республикхэм я Союз зэрэхуыгъэм комсомолым илахышхо хэлъ.

Хэгъэу зэошхор ВЛКСМ-мклэ, зэрэ-советскэ народ фэдэу, лыгъэшлэплэ шыпкызу хуыгъэ. Хэгъэу ныбжыклэм комсомолырт фэшпыкыгъэ, икыныгъохэр ыпллэу тельыгъэх. Хэгъэу ишхъафит-ныгъэ, ащ ынапэ кьаухуэмзэ заом комсомольцэ нэбгырэ миллион 10-м ехуэ хэклодагъ. Урысыем щыгъупшэжы-щтхэп Лыхуыжымэ ацлэхэр: Андырхъое Хьусен, Александр Матросовыр, Виктор Талалихыныр, Зоя Космодемьянская, ныбжыклэ гвардейцэхэр, ныбжыклэ мин пчъагъэу зыщылэныгъэ народым, тэц пае зытыгъэхэр.

Сэри советскэ нэбгырэ миллион пчъа-гъэхэм афэдэу сыкомсомольцагъ. Непэ кызнэсыгъэм комсомольскэ билетыр сэхуымэ, Владимир Маяковскэм зерила-гъэу, ар сэрклэ «дубликат бесценного груза». Сэ синасып кыхыгъэ комсо-мольскэ лофышлэ сыхуэнэу, 1973 — 1977-рэ илэхсхэм сигупсэ Кошхъэблэ районым икомсомольскэ организацие сырипэ-щэнэу. Тирайон икомсомольскэ органи-зацие тарихь шлагъо пылэ.

Адыгэ (Черкес) автоном хэкум икомсомол иа I-рэ зэфэс 1924-рэ илэхсхэм имэкъуогъу мазэ и 4 – 8-м кьалэу Краснодар дэтыгъэ клубэу «Профинтерн» зыфилорэм щыклуагъ, ащ лыкло 64-рэ хэ-лэжыгъагъ. А уахьтэм ехуылэу Адыгеим комсомолым ипэублэ ор-ганизацие 50 итыгъ, ахэм нэбгырэ 1500-рэ ахэтыгъ. ВЛКСМ-м ихэку организацие хэтыгъэмэ япроцент 30-р адыгагъэх.

Сыдигъокли тиотряд Адыгэ хэкумклэ апэ итыгъ. Тирайон иколхозхэм, исовхозхэм, промышленнэ хызмэтшлэ-плэхэм ныбжыклэ мин пчъагъэхэр ащы-лажыгъэтыгъэх, лофшлэнымклэ щысэтэхь-плэ хуыщтыгъэх. Комсомольцэхэр еджэ-нымкли, лофшлэнымкли, спортымкли, об-щественнэ лофхэмкли апэ итыгъэх.

Комсомольскэ-ныбжыклэ звенохэр ары зэнэкьокхуэр зэхэзыщэтыгъэхэр. Ахэр чыгуым ешлушлэгъэным, лэжыгъэ бэгъуагъэ кьэхыжыгъэным, гъэщыр игъэкъуыгъэным ыкли нэмыкыбэхэм афэ-гъэхыгъагъэх. Зэрэхэгъэгоу ащызэла-шлэгъагъ совхоз-заводэу «Элитым» икомсомольскэ-ныбжыклэ бригадэ, ашхъагъ итыгъэр комсомолым икомитет исекретарэу Татьяна Ивановар ары. Шоф звенохэм япэцагъэх Дачъэ Та-марэрэ Болэкъо Раерэ, ахэр Фэдэ колхозэу Лениным ыцлэ зыхырым щы-щыгъэх, Абыдэ Руслэн — Блащэпсынэ иколхозэу «Знамя коммунизма» зы-филорэм хэтыгъ. Дачъэ Тамарэ ыкли нэмыкы лэжыакомхэу Лениным ыцлэ зыхырым колхозым щылажыгъэху натрыфыр кьэзыгъэклыхэрэм ялофшлэклэ зэригъэлэ-гъунэу 1964-рэ илэхсхэм ишышхъэлэу мазэ Фэдэ кьэклогъагъ ЦК КПСС-м иапэрэ секретарэу Никита Хрущевыр. Щытху пылэу лоф зэралэрэм пае

районым щыц комсомольцэхэм ащыщы-бэм кэралыгъо бгъэхалхъэхэр кьафа-гъэшхошэгъагъ, щытху тхылхэр ыкли премиехэр кьаратыгъагъ.

ВЛКСМ-м изэфэс лыкылоу хадзыгъэхэм тирайон щыщхэри хэфэгъагъэх: Хьамыкыо Айдемыркьанрэ (кьуаджэу Фэдэ) Анато-лий Новоселовымрэ (Вольное). Хьамыкыо Айдемыркьан ВЛКСМ-м и Гупчэ реви-зионнэ комиссие хагъэхъагъагъ.

Комсомолым илэхъан — тыхэгъэу-шхо хэхьоныгъэхэр зыщишыгъэ, неущрэ мафэм цыхъэ фэозыгъэшлыщтыгъэ охъ-тагъ.

Магниткэм ишын, Братскэ ГЭС-м, Байкало-Амурскэ магистралым язэтэгъэ-псыхъан, чыгуыклэхэм ялэжыын (целинар) Адыгеим щыпсэрэ комсомольцэхэмрэ ныбжыклэхэмрэ ахэлажыгъэтыгъэх, Кош-хъэблэ районым щыщхэри ахэм ахэты-гъэх. А зэшлуахыгъэ лофышхохэм тарэ-пагэ, ялыхуыжыныгъэ тилэгъэхэщэу гъашлэр кьэтэхьы!

Адыгеим икомсомол зызэхашагъэр илэси 100 зыщыхуэрэ уахьтэм силоф-

шлэгъухэу, синьбджэгъу нахыжхэу комсомольскэ организациехэм япэцагъэ-хэр сыгу кьэзгъэклыхъэхэ сшлоигъу. Ахэр: Лъэустэнэкъо Мухъамэд, Лениным ыцлэ зыхырым колхозым хэтыгъ, Виктор Ко-даревыр, кьуаджэу Натрыбые иколхозэу «Зарям» щылажыгъэтыгъ.

Шхъэклэфэныгъэшхо афэсшлэзэ ацлэ кьесэлэ Кошхъэблэ районым икомсомол организацие исекретарыгъэхэу Тыу Амин, Вэрэкъо Анисет, Изтэлъшэ Аспьанчэрые, Тыу Байзэт, Быжэ Схъатбий, Виктор Щуровым, Апэжыхъэ Ибрахым, Юрий Юманкуловым.

Рэзэныгъэ гушылэ хэушхъафыкыгъэ-хэр апэсэгъохы Апэжыхъэ Светланэ, Кьэрдэнэ Руслэн, Шэхьмырзэ-Цэй Любовь, Светлана Чуприном, Тыкыо Валерэ, Вэрэкъо Алим. Мыхэм ВЛКСМ ирайон комитет сачыдэлэжыгъагъ. Зы унагъом тыфэдагъ, зызэдэдгъэсэжы-щтыгъ, кьыддэхуэхэрэм тарыгушхоштыгъ, тызэдэлэжыщтыгъ. Тизэныбджэгъуыгъэ непэрэ мафэм кыинэдгъэсышхуыгъ ыкли лытыгъэклэуатэ, ащ тырэпагэ.

Тэ бгъэхалхъэмэ е лэнатлэмэ тащы-гугъэу комсомолым тыщылэжыагъэп. Шыпкыгъэ тхэлъэу, тиамал кьызырихъэу типрофессиональнэ пшэрылхэр дгъэ-цэклагъэх.

Тирайон икомсомол гъэхъагъэхэр

ышынхэмклэ тилэпылэгъуыгъэхэр тина-хыжхэр арыгъэ: районым ипацэ, исекретарыгъэр. Гуфэбэныгъэ хэлъэу сыгу кьэклыхъы а лэхъаным партием ирай-ком исекретарыгъэу Бжъэшло Фатимэ Пэзадэ ыпхуэр, ар ренэу кьыддэлэпылэ-щтыгъ, тигъэсэжыщтыгъ, зэригъэклэу ишлуагъэ кьытигъэклыхъыгъ. Джаш фэдэу лэпылэгъушхо кьысэзыгъэклыхъагъэхэм ащыщых Дыбэгъо Кимэ, Молчанов Вла-димир, Овчаров Виктор, Хьамыкыо Нурбий, Николай Шайкиныр, Лафышъэ Мухъамэд, Мамыжэ Мухъарбий. Игугъу кьэсшынэу сыфай Вэрэкъо Схъатбий, ар автотранспортнэ предприятием ипэ-щагъ, нэужым колхоз тхамэтагъ, ишло-гъэшхо бэрэ кьытигъэклыхъыгъ. Ащ фэдэ цыфхэр ары тирайон комсомол алытэу, лъэагълэмэ анэсэу зыклэхуыгъагъэр. Шыкыгъэу сыгу кьэклыхъых колхозхэм ыкли совхозхэм ятхамэтагъэхэу Болэкъо Нурбий, Кьурмалые Хьасамбий, Быжы-кыо Мухъарбий, Быслымэн Юрэ, Виктор Кулаковыр, Кьэлэшъэо Январбий.

Комсомолырт интернациональнэ обще-ственнэ организациеу щытыгъ, СССР-м щыпсэрэу лэпкы зэфэшхъафхэм яныб-жыкыклэхэр зэрипхыщтыгъэх. Тигъунэгъу Курганинскэ, Лабинскэ, Мостовскэй районхэм якомсомольцэхэм ныбджэгъу-ныгъэ пытэ адытилагъ, тызэгъусэхэу слетхэр, шыхъафхэр, спорт зэнэкьокху-хэр зэхатцэщтыгъэх. Ащ фэдэ лофыгъохэм нахь зэпэблагъэ ташлыщтыгъ, джыри тызэщыгъупшэхэрэп, тызэхыхъэх, комсо-молым тызэриплугъэм тырэпагэ.

Комсомолым итарихь, комсомольскэ илэхсхэр сыгу кьэклыхъых, джаш фэдэу кьыткыгъуыгъэхэр лэужьми ашлэнэу сыфай гъэхъэгъэшхо тикъэралыгъо ышыгъэхэр, комсомолым ащ илахышхоу хэлъыр! Комсомолым ухэтыным зы шлогъэ закъу нылэп кьытыщтыгъэр: обществаклэ зыгъэ-псырэмэ япэрэ сатырэ ухэтыныр, анахь зыщыкыным, узщырящыкыгъэ чыплэм ушылэныр!

Адыгеим икомсомол загъэпсыгъагъэр илэси 100 зыщыхуэрэ уахьтэм тиньб-жыкыклэмэ зафэгъазэ сшлоигъу: джыри зэ тыгу кьэтэжыгъуыгъэклыхъых тикъэ-ралыгъо щытхур кьыфэзыхыгъэу, тарихь бай зыпыль комсомолырт.

Тыгу кьэдгъэклыхъыных тыхэгъэу илэхыгъэ хэзыгъэхъогъэ тинахыжхэр, знакыларэ зыклуачлэрэ ащ фэзыгъэлэ-рышлагъэхэр! Шьуанэж-шьуатэжхэу комсомолым хэтыгъэхэм шьуафэгъушлу, якомсомольскэ илэхсхэр ахэм ащыгъу-пшагъэхэп.

Илэхсхэр маклох, зыхэр адрэхэм зэблахуух, ау цыфлэпкырт, обществэр ыпэклэ лыкылатэзэ зыщыгъэгушпэ ху-щтэп зыфышлагъэр, лоф зыфиллагъэр, насыпэу зыклэхъопсыгъэр. Блэклыхъэм ихэуконыгъэхэр кьыдилытэхэзэ, шлуа-гъэ зыпыль лофхэр неущрэ лэужхэм афигъэклотэн фае.

Адыгеим икомсомол загъэпсыгъэр илэси 100 зэрэхурэм фэшлэ зэклэми сафэгъушло, Тхэм щылэклэшлу, псауныгъэ пытэ ыкли насып кышыуэтыгъ!

АУЛЭ Мыхъамэт.
1973 — 1977-рэ илэхсхэм ВЛКСМ-м и Кошхъэблэ район комитет ятло-нэрэ, апэрэ секретарэу илагъ, 1987 — 1991-рэ илэхсхэм КПСС-м и Кошхъэблэ райком исекретарэу, апэрэ секретарэу щытыгъ.

Гандбол

Я 10-рэ чыплэр кыдыхыгъ

Урысыем ичемпионат и Суперлигэ хэлэжьэрэ «АГУ-Адыфым» зэнэкьокъум ифинал едзыгъо кыдыхэлъытагъэу Мыекьюапэ щыригъэ ешгъур кыыхыгъ ыкIи мы спорт лъэпкыр зыгу рихыхэрэр ыгъэгущуагъэх.

2023 — 2024-рэ ешлэгъу илъэсымкIэ мыр аужырэ зэлукIэгъоу щытыгъ. Шъугу къэдгъэкIыжьын, тикомандэ я 9 — 12-рэ чыплэр хэм афэбэнагъ.

«АГУ-Адыф» (Мыекьюапэ) — «Луч» (Москва) — 32:29 (14:14).

Командэхэм ахэт ешлэкIохэм якъэгъэлъэгъонхэр:

«АГУ-Адыф»: Терлецкая — 10, Кобл — 5, Миловар — 3, Коваленкер — 3, Томилиар — 3, Бондаренкер — 2, Краснокутская — 2, Алексеевар — 2, Болоба — 2.

«Луч»: Федосовар — 7, Крупенниковар — 4, Смирновар — 3, Махневар — 3, Шеина — 3, Шановар — 3, Комковар — 3, Черняевар — 2, Валгузовар — 1. Ешлэгъум цыфыбэ еплъыгъ. Бэмышлэу мы командэхэр зэлукIэ-

гъагъэх, ащыгъум Москва иллыкIохэр хэпшыкIэу нахъ лъэшыгъэх. Ащ кыыхэкIыкIэ Адыгеим игандболисткэхэм теклоныгъэр кыдаыхыным яшъыпкъэу фэбэнагъэх. Мы зэлукIэгъум еплъыгъэх атлетикэ псынклэм иллыкIохэу Белгород кыкIыгъэхэр. Мы уахтэм ахэр Мыекьюапэ щылэх.

Апэрэ таймыр гъэшлэгъонэу кIуагъэ. Мыекьюапэ игандболисткэхэр хъакIэхэм Iэгъоу 5-кIэ апэ ишыхэу кыыхэкIыгъ. Ау апэрэ таймыр амыухызэ «Лучым» пчъагъэр зэфэдиз ышлыгъ. Зыгъэ-

хуыгъ ыкIи кытефэу теклоныгъэр кыдыхыгъ, пчъагъэр — 32:29.

— Мы ешлэгъум тэркIэ мэхъанэшхо илагъ, теклоныгъэр кыдэтхын фэягъ. Командэм зыкIыныгъэ зэрэхэлъыгъэм ишлуагъэкIэ итхуухагъэр кыддэхуыгъ, — кыылуагъ «АГУ-Адыфым» щешлэрэ Виктория Коваленкэм.

Купым хэт командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

Нахышлум тыщэгугъы

Адыгеим икомандэу «АГУ-Адыфым» иныбжьыкIэ команди 2023 — 2024-рэ ешлэгъу илъэсыр ыухыгъ. Ащ я 12-рэ чыплэр кыдыхыгъ.

Республикэм иллыкIохэм аужырэ зэлукIэгъоу ялагъэхэр Мыекьюапэ щыкIуагъэх. «Университет-2» ыкIи «Лада-СШОР» зыфилохэрэм адешлагъэх. Ижевскэ икомандэ ешлэгъуитIури кышлуахыгъ, ау Тольятти кыкIыгъэхэр къатекIуагъэх.

Адыгеим икомандэ зэкIэмкIи ешлэгъу 48-рэ илагъ, теклоныгъи 9 кыдыхыгъ, тIогъогогъо пчъагъэр зэфэдизыгъ, адрэхэр шлуахыгъэх. Зэнэкьокъум теклоныгъэр кышщыдэзыхыгъэр Звенигород икомандэу «Звезда-УОР». ТапэкIэ тикомандэ нахъ тигъэгущлонэу тэгугъэ.

Командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Звезда-УОР» — 89.
2. «ЦСКА-2» — 87.
3. «Ростов-Дон-3» — 79.
4. «Динамо-Синара-2» — 79.
5. «Лада-СШОР» — 61.
6. «Луч-2» — 53.
7. «Кубань-2» — 39.

8. «УОР N 2 Звенигород» — 29.
9. «Черноморочка-2» — 29.
10. «Ставрополье-СУОР» — 26.

11. «Астраханочка-СШОР» — 23.
12. «АГУ-Адыф» — 20.
13. «Университет-2» — 10.

Зэхэзышагъэр ыкIи кыдыззыгъэкIырэр: АР-м лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кърбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: 385000
къ. Мыекьюапэ, ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр: 385000, къ. Мыекьюапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кIэ заджэхэрэ тхъапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхуэхэрэр ары. Сагъырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIэгъэкIожых. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхыатыгъэр: УФ-м хэутын ИофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэJорышлал, зэраушыхыатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр АО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекьюапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4121
Индексхэр П 4326 П 3816
Зак. 848

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахтэр Сыхыатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахтэр Сыхыатыр 18.00

Редактор шъхъалэр Мэщлэкъо С. А.

Редактор шъхъалэм игуадзэр Тэу З. Дз.

ПшгъэдэкIыжь зыхырэ секретарыр Тхьаркъохъо А. Н.